

Ceva mai greu de întâlnit în zilele noastre - un festival intrat în al treilea deceniu de viață:

“NOPTILE DE POEZIE de la Curtea de Argeș”

Între 12 și 18 iulie 2017 la Curtea de Argeș s-au desfășurat “lucrările poetice” ale celei de-a XXI-a ediții ale Festivalului Internațional “Noptile de poezie de la Curtea de Argeș”. Festivalul este organizat anual de **Fundația Academia Internațională Orient-Occident**, și - după o perioadă de incomprehensibilă și nejustificabilă uitare (sau neglijare?) - anul acesta a beneficiat de generoase (și bine-venite!) subvenții din partea **Consiliului Județean Argeș, Consiliului Local Curtea de Argeș și Institutului Cultural Român**. Să sperăm că atât organizatorii cât și generoșii susținători ai acestei manifestații care pune pe harta poeziei mondiale municipiul Curtea de Argeș (și Județul Argeș!) să reușească și pe viitor organizarea acestei manifestații-unicat în peisajul românesc, și nu foarte întâlnită nici în cel mondial... Eleganta antologie **POESYS 21** (volum plurilingv

estetice. Dincolo de aceste “adâncimi” teoretice pentru acest 2017 medaliații manifestații poetice curtean-argeșene sunt:

Ali Al Hazmi -Arabia Saudită - **Marele Premiu Internațional de Poezie**, așadar un arab get-beget, preferat celorlalți doi nominalizați veniți din țări andine- Maria Clara Gonzalez de Urbina (Columbia) și Jorge Antonio Encinas Cladera (Bolivia).

Marele Premiu European pentru Poezie a fost obținut de Eli Videva (Bulgaria) care s-a impus la “barajul poetic” cu nominalizata Fiona Templeton din Scoția (“deocamdată” UK). **Marele Premiu pentru Arte al Academiei Internaționale Orient-Occident** a fost obținut de Althea Romeo-Mark (Antigua și Barbuda) preferată în fața celor doi nominalizați care în drumul spre nord au traversat (nu doar geografic ci și cultural) celebrul *Rio Grande* - Julio Torres-Recinos (El Salvador/Canada) și Ivonne Gordon (Ecuador/SUA). **Marele Premiu Național pentru Literatură** a fost primit de criticul Paul Dugneanu care pentru a-și primi premiul n-a avut de traversat decât câteva râuri românești. Poetul James Cherry (SUA) a fost primit ca membru al „Academiei Internaționale Orient-Occident”.

Limbajul poeziei și sentimentul înțelegerii, al camaraderiei și chiar al prieteniei au fost dominantele acestei întâlniri ale acestui „joc profund” (și nu *secund!*) care se repetă an de an la Curtea de Argeș doar cu alți interpreți, cu alte promoții argeșene de poeți ai lumii cu pasageră rezidență argeșeană. Trăgând linia și socotind, practic toți poeții participanți sunt câștigători, câștigurile constând nu atât din Diplomele de Onoare primite din partea organizatorilor (care legitimează intrarea în cercul poezilor importanți invitați la unul dintre cele câteva festivaluri de primă ligă poetică, alături de Struga, Medellin, Trois-Rivieres), cât din contactele cu poezia și cultura altor colegi într-ale adevărului bine mascat în metafore, colegi veniți de peste munți și văi, mări și oceane și mai ales de peste multe, multe fuse orare... Cu toții au avut ocazia ca dincolo de specificul limbii și culturii în care au venit pe lume să constate că există - peste tot în realitatea ce ne înconjoară - asemănări în certitudini (*vaaaaai, lumea merge tot mai rău...*), în îndoieli (*oare noi am putea face așa ceva?...*), în proiecte de viitor... mai ales de viitor imediat, fapt ce probează o stare de pesimism persistent (și existent nu numai în lumea poezilor)...

După recitalurile din fiecare zi, după recitalul final al nominalizaților și laureaților, reacțiile celor prezenți poeți și nepoeți dar amatori de poezie (și comunicare) au fost pozitive, publicul a savurat rostirea în limba originală a poemelor ca și traducerile în limbi de circulație internațională (spaniolă, engleză). Și -bineînțeles!- versiunile în limba română pentru a căror calitate au răspuns cu statutul de poeți importanți, Dumitru M. Ion, făcătorul multor poeme și personaje memorabile (Ioan Metaforă fiind unul dintre ele) și Carolina Ilica făcătoarea multor cărți neconvenționale (care de lemn, care de lut, care de lână, care de la Vidra...), dar și manechin de circumstanță prezentând cu mândrie (“ca o țărancă” vidreană) îmbrăcăminte tradițională românească mai mult decât centenară...

CRISTIAN SABĂU

In Memoriam Augustin Buzura

Luni, 10 iulie, s-a stins din viață **Augustin Buzura**, unul dintre cei mai importanți prozatori români postbelici.

Născut pe 22 septembrie 1938 la Berința, în județul Maramureș, a urmat Liceul „Gheorghe Șincai” din Baia Mare și apoi Facultatea de Medicină Generală din Cluj, pe care a absolvit-o în 1964, cu specializarea în psihiatrie.

A fost funcționar la Filiala Cluj a Uniunii Scriitorilor din România, redactor, șef de secție și secretar de redacție la „Tribuna”, iar după Revoluție, redactor-șef la revista în paginile căreia a și debutat, Președinte al Fundației Culturale Române și director al revistei „Cultura”.

A fost membru al Academiei Române. A primit în mai multe rânduri Premiul Uniunii Scriitorilor din România, iar în 1977, Premiul Academiei Române.

După două volume de nuvele, *Capul Bunei Speranțe* (1963) și *De ce zboară vulturul?* (1966), Augustin Buzura va scrie romanele dense, profunde și curajoase care îl vor impune în linia celor mai solizi romancieri ai noștri: *Absenții* (1970), *Fețele tăcerii* (1974), *Orgolii* (1977), *Vocile nopții* (1980), *Refugii* (*Zidul morții*, I, 1984), *Drumul cenușii* (*Zidul morții*, II, 1988), *Recviem pentru nebuni și bestii* (1999), *Raport asupra singurătății* (2009).

A făcut și publicistică, strânsă în volumele *Bloc-notes* (1981) și *Nici vii, nici morți* (2012).

„În termeni colocviali, argotici sau în limbajul lucid al autoanalizei, personajul lui Buzura rămâne obsedat de adevăr și dreptate”, observa Marian Papahagi.

Prin dispariția lui Augustin Buzura, Uniunea Scriitorilor din România și întreaga noastră lume literară suferă o grea pierdere.

în două volume și aproape 600 pagini - **organ și mărturie scrisă a evenimentului**) lansat chiar în prima zi, găzduiește poezie de foarte bun nivel semnată de poeții invitați și veniți de pe toate continentele **olimpice** (“adică doar din Antarctica, NU” - sublinia poetul **Dumitru M. Ion** președintele **Generoasei Fundații**, vorba unui cunoscut dramaturg spaniol, **Antonio Buero Vallejo**). În “Cuvântul înainte” al Antologiei, poeta **Carolina Ilica** - vicepreședinte și director artistic al fundației organizatoare nota cu vizibilă (și meritată) satisfacție: “Iată, trecem cu uimire în al treilea deceniu sau în al cincilea lustru (cum ar fi spus cei din vechime) al Festivalului Internațional Noptile de Poezie de la Curtea de Argeș. Trecem cu uimire și cu devoțiune împreună cu voi și împreună cu cei peste 1.500 de poeți din toată lumea care ne-au însoțit până acum pe cărările înalte ale Poeziei. Cu acest prilej cuvine-se să rostim, precum marele poet român Alexandru Macedonski în poema lui, *Noaptea de iulie* (1895): <<Poezie, Poezie! Ai dreptate totdeauna!>> Dincolo de perdeaua în tremur a muritoare ființe, stă pe tronurile ei nemuritoare, Poezia!”

Pornind de la finalul manifestației adică cu festivitatea care bucură pe unii și (poate) le lasă un sentiment de frustrare altora constatăm că juriul festivalului (care funcționează în actuala alcătuire de câțiva ani - Ovidiu Ghidirmic, Mihai Golescu, Carolina Ilica) s-a confruntat -cum se întâmplă în cele mai multe ediții- cu dificultatea de a alege pe cei mai buni dintre cei buni. Desigur orice jurizare comportă o importantă componentă subiectivă (poate chiar afectiv-subiectivă), și oricine poate contesta o ierarhie care nu este stabilită pe indicii măsurabile, fiecare poate avea propria scară de valori și adevăruri

Două momente recente din viața scriitorului Mihail Diaconescu: o simbolică reîntoarcere acasă și canonizarea unuia dintre personajele sale

Scriitorului Mihail Diaconescu, fondatorul revistei „Argeș”, i-a fost acordat titlul de „Cetățean de Onoare” al municipiului Câmpulung. Deși în impresionanta sa biografie mai există astfel de distincții onorifice, la festivitatea decernării domnia sa a declarat că, dintre toate, acest ultim titlu îl emoționează și îl onorează cel mai mult, considerându-l un semn al reîntoarcerii la vatra mușeleană a părinților și a strămoșilor săi, locul său de copilărie și de școală.

Valoarea și simbolistica acestei recunoașteri și aprecieri publice au fost însă dublate, tot în acest an, de un alt eveniment la zidirea cărui a lucrat și Mihail Diaconescu. Este vorba despre

canonizarea lui Părvu Mutu, pictorul bisericesc din Câmpulung, cel pe care scriitorul din Vulturești l-a zugrăvit în romanul său „Culorile Sângelui”. Apărut în anul 1973, volumul avea să însemne debutul unei originale „fenomenologii narative a spiritului românesc”, care și-a expus și consolidat forța-i expresivă prin alte titluri, precum „Adevărul retorului Lucaci” (1977), „Marele cântec” (1980) sau „Sacrificiul” (1988).

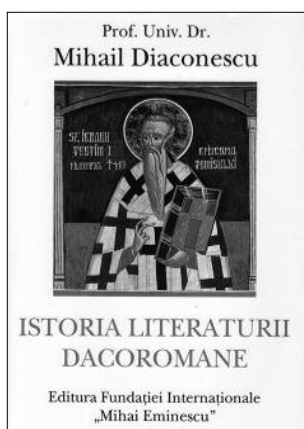
Mihail Diaconescu a fost cel care, chiar în anii ateismului cultural, a reușit să evidențieze dimensiunea nu doar artistică și istorică a lui Părvu Mutu, ci și pe aceea universală și soteriologică, el fiind un adevărat apologet al pictorului din secolul XVIII, căruia i-a conturat portretul complex, de adevărat renesanțist. Bun cunoscător al vieții și operei picturale ale acestui personaj, pe care l-a studiat în profunzime

descoperindu-i sau intuindu-i trăirile, valorile, zbuiciumul artistic și anvergura spirituală și duhovnicească, Mihail Diaconescu a fost, practic, contribuitor și raportor în opera de canonizare a lui Părvu Mutu, sub numele de monah, Pafnutie.

Trecerea în rândurile sfinților a zugrăvului bisericesc din Câmpulung a început, deci, odată cu romanul „Culorile Sângelui”, iar scriitorul Mihail Diaconescu a fost întâiul care i-a devoalat aura de lumină din jurul chipului, iar hotărârea de canonizare de acum nu face decât să-i confirme și să-i oficializeze revelația.

La 80 de ani pe care îi va împlini în această toamnă, Mihail Diaconescu a devenit astfel singurul scriitor a cărui semnătură se regăsește nu doar în bibliotecă, ci și în Sinaxarul Ortodox Român...

STERIAN PRICOPE

„Romantismul oricărei așteptări”

■ Îmbătrânirea acestei femei socotite frumoasă capătă aspectul unei cochetării naturale. Picioarele, umerii, brațele par a săvârși o mișcare regresivă. Înfățișează nu știu ce prospețime ciudată, o surprinzătoare naivitate trupească aidoma unor inserții copilărești într-un ansamblu devastat. Nostalgia somatică a tinereții e atât de puternică încât își îngăduie un salt înapoi în timp.

■ Bucuria e mai largă decât voluptatea pentru că, scăpând de mărginirile carnale, e asemenea văzduhului care se deschide cerurilor (Seneca făcea distincție între gaudium și voluptas).

■ „Te naști poet, devii prozator” (Alfred de Musset).

■ S-au înregistrat în lume nu mai puțin de 1000 specii de lilieci.

■ Îngrijirea sănătății: o formă de economie. E ca și cum ai depune cu regularitate la bancă o sumă de bani pentru a avea o acoperire în preaprobabile zile negre ale viitorului.

■ Imaginația: soră naturală a amintirii.

■ „Aproape o treime dintre posturile din spitalele românești sunt vacante, iar Ministerul Sănătății a calculat că aproximativ un sfert dintre români au un acces insuficient la asistența medicală de bază. Posturi la secții precum Cardiologie, ORL sau Terapie Intensivă rămân neocupate în mai multe orașe, iar în unele județe deficitul se apropie de 50%. 43.500 de medici, asistenți și farmaciști au plecat din România în ultimii 10 ani” (România liberă, 2017).

■ Profunzimea: o temeritate a spiritului, nescutită de riscuri.

■ Egoismul pînă și cel al clipei pasagere.

■ „Operele frumoase sunt fiice ale formei lor care se naște înaintea acestora” (Valéry).

■ A. E.: „Romantismul oricărei așteptări, dar nu, hélas, clasicismul oricărei împliniri, așa cum scria un francez acum un veac și ceva. N-ar fi mai potrivit să zicem naturalismul ultimei?”

■ M-a întrebat un tînăr autor cum îi văd pe prozatorii de notorietate ai perioadei comuniste, despre care n-am scris decît rareori. Păi ce să zic, i-am răspuns, decît că, aidoma unor poeți scoși pe atunci în față prin osîrdie oficială, de la Beniuc la Jbeleanu, de la Maria Banuș la Nina Cassian, există și prozatori care vor rămîne, după toate probabilitățile, doar autori de epocă. Nici azi cititorii mai tineri nu se mai îmbulzesc la lectura lor. Putem prezuma că în continuare autorii în cauză îi vor interesa preponderent pe cercetătorii literari: Zaharia Stancu, Eugen Barbu, Titus Popovici, Augustin Buzura. Poate chiar Marin Preda, cel despre care, pe bună dreptate, chiar N. Manolescu scria că, în majoritatea scrierilor sale, „zațul realist-socialist continuă să lase cititorului contemporan un gust rău”. Explicația posibilă lor deprecierei nu rezidă în faptul că au optat pentru o anume adeziune politică, ci în acela că ideologia, inclusiv, nu o dată, în varianta sa propagandistică, a devenit un factor nociv al creației lor, pe care, în diverse proporții, a deformat-o și a macerat-o aidoma unei boli grave. Comentîndu-i cu întristare pentru colaboraționismul lor, nu practicăm doar o reevaluare politică, ci și, implicit, una estetică. Nu avem în vedere doar articolele lor de gazetă, luările lor de cuvînt la adunări sau felicitările transmise potențailor zilei, ci materia vitală a operei însăși. Cum să dislocăm ghiocul est-eticii? Dar despre Nicolae Breban, insistă interlocutorul meu, ce părere aveți? Cu Breban e o altă poveste. Dacă vrei, vom vorbi mai pe larg despre acest romancier altă dată.

■ „Preda nu-i un scriitor al cărui scris biruie, fascinează. E obiectiv, cinstit, excelent observator; mai ales nu-i farsor. Dar nu-i nici unul din acei prozatori care cuceresc irezistibil. O bună parte a operei e ternă” (N. Steinhardt).

■ „Alegerea lui Preda care împărtășea mai mult sau mai puțin opinia cu pricina, de a face din Ilie Moromete un țaran paradigmatic pentru declinul întregii clase, este greu de justificat”. „Partea proastă este că **Desfășurarea** și celelalte nu înfățișau colectivizarea ca pe o înșelăciune care profita de naivitatea țăranilor. În 1970, nu în 1950, ia Preda apărarea literaturii revoluționare inspirate de marxism-leninism” (Nicolae Manolescu).

■ „Dacă am da la o parte stratul, încă prezent, de simpatie paralițară pe care i-o purtăm unei cărți care ne-a umplut existența mohorîtă în anii terni ai realismului socialist, am zări ușor azi, după decenii de istorie literară – limitele și ridurile romanului. **Morometii** este un roman de tinerețe linear, cronicăresc, bolovănos,

respectînd regulile realismului, fără nici o ambiție constructivă și cu destule neglijențe” (Eugen Negrici).

■ „**Morometii** este un roman executat conform regulilor realismului în care nu se încearcă nici măcar de probă depășirea limitelor impuse speciei prin teoria și practica sovietică”. „Sub raport compozițional și stilistic ambițiile performerilor sunt minime... Se relatează greoi, tern, adeseori neglijent...” (Marian Popa).

■ Nefalism: abținere totală de la orice băutură alcoolică.

■ Autentică e doar acea iubire care-ți deschide perspectiva eternității sale.

■ Lumina n-are nevoie de inteligență, în schimb întunericul aspiră la inteligență din răspuțeri. Inteligența pune în valoare întunericul, operînd cu acesta precum cu o materie primă.

■ Și dintr-odată îți dai seama că în ciuda slăbiciunilor, scăderilor, nenumăratelor erori pe care pe bună dreptate ți le-ai putea reproșa, ai făcut tot ce ți-a stat în puteri pentru a ajunge aici. Aidoma unei viețuitoare care, în marginea dotării speței sale, deși a sfîrșit prin a cădea victimă, a făcut tot ce putea face pentru a supraviețui.

■ „Primul care a comparat o femeie cu un trandafir a fost un poet; al doilea a fost un imbecil” (Gérard de Nerval).

■ „Zgomotul și furia” care încarcă frustrările necoapte, durerile ce încă nu s-au cronicizat, frămîntările ce încă nu s-au tasat, neînțelegînd că tăcerea urmează a fi mediul lor acustic propice.

■ „Faptul de a analiza prin intermediul intelectului un simbol seamănă cu desfolierea unei cepe pentru a căuta ceapa. Simbolul nu poate fi înțeles prin îndepărtarea progresivă a tot ce nu face parte din el; el există doar în virtutea aceluia insesizabil aflat la temelie lui. Cunoașterea simbolică este una, indivizibilă, și nu poate fi înțeles decît prin întuirea aceluia alt termen pe care îl ascunde, dîndu-l totodată la iveală” (Pierre Emmanuel).

■ Ajunge a te irita un ins prevăzută cu slăbiciunile ce reflectă propriile tale slăbiciuni. Indiscutabil, o slăbiciune în plus pe lîngă cele pe care știi prea bine că le ai.

■ Te poți impersonaliza doar atunci cînd ai deja o personalitate, id est un trecut care te-a format. Creația e în același fascicol al său atît expresia personalității cît și a impersonalizării.

■ O tăcere brutală aidoma unui pumn înclăștat.

■ „Președintele Comisiei Europene, Jean-Claude Juncker, în vizită la București. Îl pupă, duios, pe frunte, pe fostul președinte Traian Băsescu, sub privirea plină de admirație a președintelui Senatului, Călin Popescu Tăriceanu. Juncker l-a salutat călduros și pe fostul premier condamnat penal Adrian Năstase. Dacă integrarea e un cuvînt-cheie pentru Uniunea Europeană, atunci hai să integrăm și corupția!” (**Dilema veche**, 2017).

■ Timpuri diferite ale vieții tale întîlnindu-se, conciliindu-se, într-o singură metaforă.

■ Adaptarea la mediu, un fenomen, în pofida unor aparențe, de reciprocitate. Nu doar tu te adaptezi vrînd-nevrînd la mediu, dar și mediul se adaptează la tine, aidoma acelei fabuloase reptile de care vorbește Dante, care, înghițind o ființă, capătă forma acesteia.

■ „Scenariu terifiant pentru 2017! Cercetătorul care colaborează cu BBC și astronomii de la NASA, David Meade, a declarat într-un interviu acordat recent că ne așteaptă un an teribil. Fizicianul crede că un nor imens alcătuit din mai multe planete se apropie amenințător de Terra și această apropiere va declanșa fenomene naturale inimaginabile. Conform lui Meade, în a doua jumătate a lui 2017, vor avea loc cutremure fără precedent în istoria omenirii, valuri tsunami care vor lovi cu viteze de peste 1.100 km/h și furtuni devastatoare. Acestea sunt cauzate de anomalii gravitaționale declanșate de energii cosmice ce amenință planeta noastră” (**Click**, 2017). Vom trăi și vom vedea!

■ Durerile „naive” din copilărie și prima tinerețe nu sunt defel neglijabile, au prevestit ceva, te-au avertizat. Firește, nu le puteai da ascultare, dar acum îți pot apărea reabilitate, în rînd cu durerile care au urmat. N-au rămas în rolul unei Cenușereșe, dobîndind recunoașterea ta răscumpărătoare.

■ Momente ale vieții pe care le aștepti drept speciale pot deveni pedestre, în timp ce momentele pedestre pot căpăta o imprevizibilă

înaripare. Astfel viața tinde a se nivela „democratic”.

■ Dintr-un film: „Trebuie ori tu să conduci, ori să te lași condus, ori să te dai la o parte. Vai de cei care nu respectă regula!”.

■ „Memoria este absența fanteziei (Rousseau, **Émile, I, II**) «dans ce que l'on voit tous les jours, ce n'est plus l'imagination qui agit, c'est la mémoire» - «l'habitude tue l'imagination» - dar memoria lucrurilor îndepărtate prezintă obiecte împrăpătate, dezobișnuite, de timp și de uitarea care s-a așternut, din care pricină este stimul pentru fantezie, cu atît mai mult cu cît lucrurile amintite sunt noi, dar în chip misterios ale noastre” (Cesare Pavese).

■ Curajul: o duritate utilă, înnobilită.

■ Pentru budiștii din Tibet, cocoșul e un simbol negativ alături de porc și de șarpe, în schimb în lumea islamică beneficiază de venerație. Profetul îl socotea prietenul său, deoarece această pasăre credincioasă cheamă la rugăciune și semnaleză prezența îngerilor.

■ A. E.: „Morbil doctoratelor garnisite cu plagiat. O insignă otrăvită la butoniera unor ariviști semidocti, înmulțiți peste așteptări. Cazul cel mai sonor e al ex-premierului Victor Ponta. Recent, alte personaje publice au inițiat un demers înduioșător, cel de-a renunța la calitatea lor de „doctori”. Se subînțelege care e motivul unui atare sacrificiu voluntar. Toți „doctorii” autorenegați sunt rodul Școlii doctorale din cadrul Academiei Naționale de Informații «Mihai Viteazul», aflată sub pulpana aceluia Moș Teacă solemn, de parcă ar fi fost deja turnat în statuie, care e generalul Oprea, el însuși „doctor”. Au procedat precum un ins care, la apropierea unei perchezitii, se grăbește să-și scoată de pe deget inelul cu o piatră prețioasă, furat. Actualmente la numita fabrică de doctorate se mai află înscriși nu mai puțin de 105 candidați, așa că istoria nu s-a isprăvit. Spune-mi, te rog, amice, nu ți-e cam rușine de propriul tău doctorat? Te înțeleg, chiar dacă taci. E ca și cum, intrînd într-un vagon de tren și căutîndu-ți locul înscris pe bilet, te-ai pomeni în fața unui grup de indivizi impertinenți care se așează pe unde apucă, inclusiv pe locul tău”.

■ „Statul francez încearcă să găsească suma de 15 milioane de euro pentru a achiziționa un studiu al lui Leonardo da Vinci despre martiriul Sfîntului Sebastian, o capodoperă descoperită din întîmplare. Identificat printre alte desene încredințate Casei Tajan pentru a fi vîndute la licitație, studiul a fost clasificat discret în categoria «teaur național» la sfîrșitul lui decembrie. Este deci interzis ca acesta să părăsească teritoriul Franței, iar statul are la dispoziție 30 de luni pentru a găsi suma cerută de vînzător, un medic de provincie care a dorit să-și păstreze anonimatul. El are desenul de la tatăl lui, care l-a cumpărat la rîndul său de la un librar” (**Hystoria**, 2017).

■ Vis. Într-un articol al meu pe care-l corectam, am întîlnit un citat într-o limbă pe care n-o cunosc. Culmea, n-am putut identifica nici măcar limba cu pricina...

■ În paginile de jurnal, unele lucruri nu le spui tu, alte lucruri refuză a se spune ele însele.

■ Uitarea, una din convertirile pierderii în cîștig.

■ „«Ministrul de Interne așteaptă rezultatul cercetării unui polițist care a filmat un gîndac la serviciu fără să fi cerut acordul șefilor cu 15 zile înainte», spune știrea. Infama filmare a avut loc într-un sediu de poliție din Teleorman, așa că prin «șefi» eu înțeleg Liviu Dragnea, ceea ce mi se pare și logic: pare o treabă pe măsura președintelui PSD” (**Dilema veche**, 2017).

■ Cîntecul pituliceii europene este format din mai mult de 700 de note diferite pe minut și poate fi auzit de la o distanță de 500 de metri.

■ Moment pacific. Satisfăcut de ce scrii, satisfăcut de ce nu scrii.

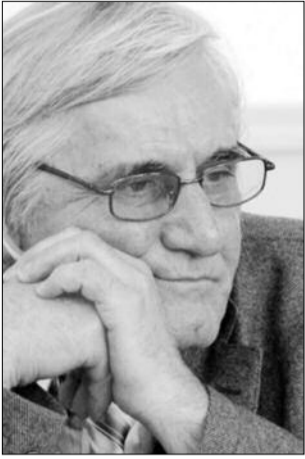
■ Sfînta Maria, 2016. Privesc prin fereastră copacul meu preferat din curte, profilat pe un cer de un albastru impecabil, cu excepția unui mic nor alb, rotund, plutind peste creștetul copacului, aidoma unui cuib care și-ar căuta locul între ramurile acestuia.

■ A vorbi despre modestia inteligenței ar fi un nonsens. Inteligența e ambițioasă prin însăși țesutul său exsanguu, abstract. Ambițioasă fără limite, deoarece are nostalgia carnației existențialului.

Și dintr-odată
îți dai seama
că în ciuda
slăbiciunilor,
scăderilor,
nenumăratelor
erori pe care
pe bună
dreptate ți
le-ai putea
reproșa, ai
făcut tot ce ți-a
stat în puteri
pentru a
ajunge aici.
Aidoma unei
viețuitoare
care, în
marginea
dotării speței
sale, deși a
sfîrșit prin a
cădea victimă,
a făcut tot ce
putea face
pentru a
supraviețui.

Nicolae Oprea

Nicolae Oprea

Cronica literară

Alegoria ultimei vârste

Gheorghe Izbășescu este un perfecționist în felul său, cu oarecari tușe de narcisism, întrucât atunci când își recitește poemele (și o face adesea) simte imperios nevoia să modifice ceva: dacă nu cuvântul, măcar accentul unui enunț poetic tipărit în alt context. Cum se vede, poetul ajuns la vârsta bilanțului creației sale nu poate rezista tentației de a-și rescrie poezia, într-un admirabil efort de rafinare și esențializare expresivă.

CRONICI

Deși a debutat cu nejustificată întârziere, ca mulți congeneri de-ai săi, abia în 1984, Gheorghe Izbășescu se vadește, în toate privințele, un poet matur în momentul apariției primului volum. *Viața în tablouri* (publicată la doi ani după câștigarea Concursului de debut al Editurii Albatros!) este, într-adevăr, o carte omogenă, gândită ca un ansamblu armonios, în genul unei simfonii în trei părți cu titluri expresive (*Scările de marmură*, *Ulise-al orașului sau Călătoria mitului*, *Arhivele de duminică*), alcătuită tematic în jurul a două motive ordonatoare de sorginte mitologică: al lui Orfeu și al călătoriei inițiatice. Cartea de debut va fi completată în anul următor, cu *Garsoniera 49*, la fel de omogenă, conturând un topos poetic inconfundabil. Firul editorial se întrerupe aici, sub presiunea cenzurii comuniste și a tribulațiilor existențiale (pe traseul dintre Muscel și Onești), fiind reluat după revoluție, abia în 1993, cu *Ansamblul de manevre* și, mai ales, *Coborârea din tablouri*, considerată de autor „partea a treia a unei cărți cu subiect unitar”. După care, poetul, parcă lansat în căutarea timpului furat sub comunism, recuperează febril manuscrisele din sertar – sau eboșele din memorie –, în volumele rotund proiectate, cuprinzând și poeme rescrise: *Melodrama realului* (1995), *Cântece de mântuire* și *Muza din tomberon* (ambele, în 1998), *Mona-Ra* (2000); ceva mai târziu: *Jocurile minții* (2007), *Experimente mentale* (2009) și *Pietonii lui Pan* (2010). Se adaugă acestora antologiile de autor: *Ulise al orașului*, în două ediții: 1994 și 2008, ultima considerată „definitivă” (dar la Izbășescu nimic nu este definitiv!) și *Melodrama realului*, (2003), reluând titlul volumului din '95, cea mai reprezentativă. Iar în anii din urmă: *Un pumnal sub cămașă* (2009); *Jocurile minții* (2011), *Râsul galben din adânc* (2012).

În toate aceste volume, dar și în cel de față, *Râsul galben din adânc*, ediția a II-a, revăzută și adăugită – apărut în forma inițială la Editura Dacia XXI –, granița dintre inedite și poemele selectate este greu de precizat, întrucât poetul rescrie febril poemele de odinioară, adaugă și restructurează asiduu, uneori fără avertisment, dând alt contur ciclurilor anterioare. El reordonează meticolos, ajustează, rescrie poemele sau le plasează în alt ambient liric. Gheorghe Izbășescu este un perfecționist în felul său, cu oarecari tușe de narcisism, întrucât atunci când își recitește poemele (și o face adesea) simte imperios nevoia să modifice ceva: dacă nu cuvântul, măcar accentul unui enunț poetic tipărit în alt context. Cum se vede, poetul ajuns la vârsta bilanțului creației sale nu poate rezista tentației de a-și rescrie poezia, într-un admirabil efort de rafinare și esențializare expresivă.

Expert constructor de cărți-universuri, Gheorghe Izbășescu reordonează materia lirică din *Râsul galben din adânc* în patru cicluri unitare: *Iisus ne-a deschis în cer albă poartă*, *Fără pericole nu există minuni*, *Podul de fier peste Troțuș*, *Tunelul prin care am venit în lume*; adăugând, ca într-un epilog cu funcție rezumativă, o serie de poeme în *Addenda*, dintre care se desprind: *Ca într-un salt pe scenă*, *Arhivele de duminică*, *Cu o gură zâmbitoare* și, mai cu seamă, *Daruri pentru Ofelia* (în viziune poetică: eroina shakespeariană fiind condusă de Mântuitor în Cetatea Inocenților). Așa cum poemul definitoriu pentru relația dintre creator (atașat de „mașina de scris”) și muza sa cu atribute de inspirație divină, *Lentila de contact*, constituie prologul antologiei: „Mă uit la capul meu când levitează/ prin cameră/ ca la coroana lunii ce se albăstrește/ în echinoxul de primăvară/ și legile puterii le inventează pe furis./.../ Încât între mână și foi/ se pregătește fluxul și refluxul magnetic/ să dreagă celulele/ din trupul muzei ce trebuie să nască./ În timp ce printre tăioasele-mi imagini/ se-aud triluri de tămbăuire din zăvoi./ Vedeti? De-abia aici începe discuția/ dintre cuvântul pe care îl gândesc/ și cuvântul pe care îl scriu./ Cuvântul care intră decis în poem/ și nu mai poate ieși

din el niciodată.”

Primele două cicluri cu sens unitar (*Iisus ne-a deschis în cer albă poartă* și *Fără pericole nu există minuni*) învederează înclinația religioasă a poetului contemporan care își nutrește viziunea din drama Mântuitorului. Autorul *vieții în tablouri* de odinioară conturează acum un tablou schematic, în tușe esențiale, cu scene biblice relevând principiul de regenerare purificatoare („Să știe lumea că Divinul, atunci înduplecat/ de-atâtea plângeri, și-a trimis Fiu salvator/ în infern pământean, străjuit de săbii./ Cu sânge să ne plătească al mântuirii izvor”); începând cu minunea *Copilului Iisus*: „Și când tâlpile inocente pe ape au călcat// ele-au plutit deasupra cu razele-n răsfărânger./ De-au tresărit îndurerate-n cereștile grădini/ aripile de fum, la cohorte de îngeri.” Discursul poetului captat de miracolul divin, în registru descriptiv-pictural, cu accente hagiografice, culminează în imnul final al ciclurilor, *Vinul Învierii*: „Tocmai aici, unde Mântuitorul coborât din seraiul cu îngeri va preface/ apa în vinul Învierii./ la cea de-a doua venire a Sa pe pământ -/ în Ziua Judecării./ Creștinilor să le împlinescă nunta sfântă./ tămbăduindu-le-n piept, plângeri, puzderii./ O, Maică Preacurată și pururi Fecioară,/ apleacă-ți mâna de Nazariteană peste noi./ Ca Duhul Fiului,/ carnea vinovată, cu aburi de lumină/ să ne-o umple din divinul șuvoi.”

Printr-o trăsătură specifică poeziei sale, Gheorghe Izbășescu îngemănează mitul cu realitatea. Cum altădată era revalorificat mitul odiseic, mitologia biblică se interferează, de această dată, cu existența cotidiană a ființei poetice, cu supapele memoriei afective larg deschise. Balansul dintre real și imaginar apare mai expresiv în poemul care dă titlul celui de-al doilea grupaj, *Fără pericole nu există minuni*: „Stau cu ochii înfipti în fereastră/ să regăsesc veșmintele zeilor/ unde-n ruine de temple ne-adastă,/ să-mi revăd sufletul pe care/ mama la naștere mi l-a dat/ nealterat de presiuni subterane/ (cu stropi de cruzime)/ când spiritul legiuiește clipe divine./ Dar fără pericole nu există minuni/ (mi-am zis)/ și-mi citeam colile ce pe-ntuneric/ timpul mi le-a scris.” Din străfundurile memoriei, sunt recuperate simbolice ecourile copilăriei din satul natal („În copilărie, o lunetă ascundeam sub plocad./ cu ea să văd limpede, dar acum/ mi-am pierdut cuvintele sfioase și mirosul/ în nări ca frunzele de lămâi s-au uscat”), cu incursiunile în miraculoasa natură sub zodia zeului Pan („Răzbătând prin tufișuri./ cu un bici de aramă zeul Pan ne-a alungat/ de la rugii de mure, în marginea pădurii./ Să nu le atingem minunea zămisliirii fructelor/ din câmpul percepției, în verdele labirint”). Transferate în prezent, imaginile figurative se reflectă în *lucrarea poetică* („Între zilele mele de-acum sunt eșarfe/ ca-ntr-un colț de rai,/ ce le strâng sub cămașă./ Pentru un șantier al meu unde lucrarea/ caldă a inimii respiră-n piept harfe./ Ca fumegosul cătun din Lăicăi să re-nvie/ iar ca atunci”), realizată sub aceeași emblemă divină: „Deși e noaptea de Crăciun la Lăicăi/ ninsoarea viorie nu-mi mai îmbracă azi satul./ Doar în bradul, ce muza l-a împodobit,/ se mai văd ochii albi de nebună ai iernii/ printre stele pitice și fosforoși zurgălăi./ Aștrii pe cer frâng linia de mărgear/ prin văi de piatră-adâncă și-un neștiut fior/ ființa ne-o cutreieră când vestea minunată/ despre Nașterea Sfântă/ colinde ne-o spun la ferestre juni colindători./ Dar masa robită, cu bucate și vin,/ ne cheamă pe toți: frați și nepoți./ Însă eu mă duc în odaia cu mașina de scris/ să-i mângâi clapele pentru un imn divin.”

Pe fundalul de-acum asigurat de proiecția mitului biblic, poetul își concentrează atenția asupra propriei deveniri, deopotrivă fizică și spirituală. În celelalte două secvențe antologice ale volumului, *Podul de fier peste Troțuș* și *Tunelul prin care am venit în lume* predomină poemele cu turnură existențială, nutrite din fibra morală a poetului. În poemul omonim care deschide al treilea grupaj - dar și în celelalte -, poetul trăiește revelația scindării ființei, pe fondul contrastelor dintre visul creației și

realitatea cotidiană: „Chiar am o revelație când trec podul/ de fier peste Troțuș./ Acum vorbesc limpede și limpede mi-e carnea/ în gura viitorului ceasornic/ întrucât râul îmi împarte viața/ în două teritorii deodată: un ochi își caută/ numele și visul sub pielea verde de dealuri/ când timpul își zdrobește suprafața/ iar altul în oraș e stăpânit de tărâmul celălalt/ să spintece somnul obiectelor/ să le mărească reliefurile/ cuprins de-ale Troțușului pline de frig valuri.” Scindarea ființială este marcată figurativ prin confruntarea eului profund cu figura exterioară sau *animalul domestic*: „Când frigul se strecoară noaptea/ în oraș/ cu vântoase complice/ să deșerte troiene crâncene de zăpadă, / animalul domestic din noi/(prizonier între ziduri de case)/ urlă cu mulțimea de guri/.../ Cine-a zis că din oglinda în care ne privim/ animalul domestic urlă/ că el e singurul ce vede prin întuneric?/ Nu noi?/ Că el e singurul ce simte durerea?/ Nu noi?/.../ Pentru că în orice dorință de cunoaștere/ se află și un strop de cruzime./ Iar de fantasmale din totdeauna/ chiar nu te poți spăla pe mâini când vrei.”

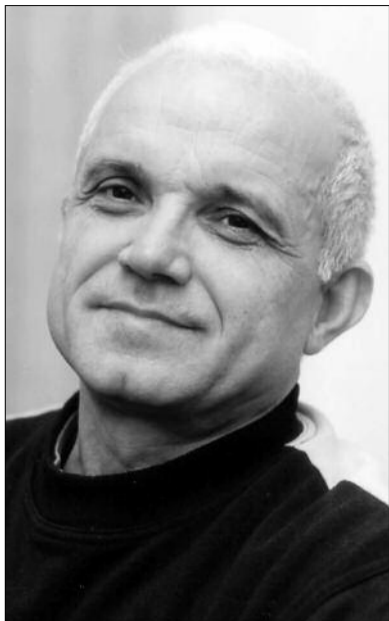
Într-un plan paralel, ca într-o oglindă a vârstelor, poetul cu existență citadină nu își înfrânează incursiunile de memorialist liric înspre spațiul-matrice din zona Muscelului, *Împins de un resort necunoscut*, cum sună titlul unui poem ilustrativ: „Astfel și eu în fiecare noapte/ împins de un resort necunoscut/ însoțesc, în patul somnambul, capul de vultur/ la banchetul vedeniilor de pe malul/ iazului din Lăicăi./ Cât argintul din aer e-o verigă curată-ntre noi./ Să vedem valeda de arini a părinților/ din părinți, întărind/ aura din principii cuvântului Tată./ întărind durerea ca pe-o altă față a puterii.” Evocatorul părinților evită timbrul elegiac printr-o încifrare simbolică ușor obscură. *Tunelul prin care am venit în lume* devine un fel de călătorie inițiativă, prin istorie, între naștere și moarte: „Tunelul prin care am venit în lume/ și pe care o să mă duc/ mi-ai spus mamă că e bunul meu frate./ Mi-ai spus că, până-mi voi uita/ locuința și numele,/ să-l cercetez mereu ca pe-o carte./ Să văd dacă faptele uitate de memorie/ încă mai ard la un foc mic/ și nevrednic./ Să văd dacă-n coroana lui încă mai strălucesc/ vechile mele jurăminte de copil./ Să văd dacă principiile lor/ mai sunt stăpânite de materie/ ca să-mi regăsesc, desigur, ceea ce am pierdut./ Să văd dacă pereții casei se vor preface/ în urechi profetice,/ semnând o nouă cădere-n istorie.”

Sentimentul stăruitor al trecerii ireversibile în lumea umbrelor („simțind c-a venit vremea”, în enunț poetic) conduce spre împăcarea cu sine sub *securea timpului*: „Domestic și pozaș animal, eu acum/ vorbesc desigur/ ca fiu al râurilor zgomotoase din Lăicăi/ ce mi-au schimbat curtea ispitelor de-acasă/ într-un drum tainic, pentru înlocuitorii de mâine./ Când eram doar o eșarfă lunecând/ pe ferestre,/ nu întrezăream securea timpului/ ce înainta tiranic, sfătuită de zei./ Și nici nu hotărâu alții pentru mine/ când să mi se suceze ziua-n gât: numai că atunci eram atât de tânăr/ iar muzica-n oase trăia din obișnuință./ Numai că atunci îmi mânam cvadriga/ vijelios, ca pe o șansă, zău./ Fără să bănui că nu sunt eu stăpânul/ de pe capră,/ ci doar închiriatul, vremelnice, vizituu.” Aș spune că *Râsul galben din adânc* are conturul unei alegorii despre ultima vârstă de creație poetică. Confesiunea lirică deloc patetică, deși îmbibată de nostalgii ușor reprimite, cu irizări ironice sau ludice, constituie opera deplinei maturități, marcată de intensitatea sentimentului trecerii și petrecerii pe drumul vieții și al morții.

Dincolo de biografismul, pe alocuri, excedentar, Gheorghe Izbășescu impune - prin întreaga sa creație - în poezia contemporană o topografie și mitografie inedite, într-un discurs poetic cu turnură simbolică. El clădește un ansamblu poetic bine încheiat, în cadrul căruia lirismul coabitează cu epicul în configurația unor teme cu substrat moral.

Liviu Ioan Stoiciu

Când e anunțat Ion Voinea cu un poem la bacalaureat

tâmpit, n-am auzit de Ion Voinea, poet atât de important încât a ajuns subiect la bacalaureat. Stai un pic, îi mai spun, sunt fotocopyate aici subiectele la examen, dar nu le pot citi. Măresc pe laptop fotocopiile și... îmi vine inima la loc: e Ion Voinea dat la examen, nu Ion Voinea! E absurd, cei ce au scris știrea cu Ion Voinea au inserat și fotocopia subiectelor date la bacalaureat... Ei nu s-au uitat pe fotocopie? Avem o mass-media bătută în cap, cum a putut să arunce pe piață numele Ion Voinea în loc de Ion Voinea? Cum au putut ziaristii să fie într-atât de ignoranți? Ion Voinea, deci, nu Ion Voinea, repetă și Florin Toma, amuzat la culme — în ce lume trăim? Atât de jos s-a ajuns, să fie anunțat Ion Voinea cu un poem la bacalaureat, în chipul cel mai natural cu putință, redactorii știrii (cu siguranță absolvenți de facultate) neîntrebându-se o clipă cine ar putea fi Ion Voinea? Dumnezeu mare, profesori de liceu și la facultate, la Litere, sunt de la Revoluție încoace „optzeciști”, ce elevi și studenți au scos ei pe bandă?

Primesc un telefon de la colegul de redacție, prozatorul Florin Toma (care era la țară, departe de București, într-o scurtă vacanță, cu soția; la casa ei părintească): Liviu, zi-mi și mie cine e Ion Voinea, poetul Ion Voinea. Îi răspund că n-am auzit de el, dar ce e cu Ion Voinea? Tu n-ai auzit, huieste lumea, că s-a dat azi la bacalaureat, la „umană”, poetul Ion Voinea. Sunt crucit, nu se poate, chiar așa? Da, o întrebă elevii la telefon pe soție (profesoară de română, dirigintă) cine e Ion Voinea. Stai un pic să mă uit pe internet, pun Ion Voinea în fereastra Google și citesc titlu mare: „Ion Voinea a violat și bătut cu cruzime o tânără la Câmpina”. Ha-ha, râde Florin Toma, mai uită-te. Mă uit: Ion Voinea, instructor auto la București... S-a anunțat și la Pro TV! Cine naiba o fi Ion Voinea? Caut la știri „subiectul la bacalaureat din 2017 la uman” și citesc pe

Sunt dezamăgit, recunosc — inclusiv scriitorii optzeciști au educat generațiile postcomuniste, care nu mai citesc literatură originală. Ne plângem azi de subcultura care a cotoplit România, n-ar trebui să-i întrebăm pe profesorii optzeciști de ce s-a

agenția Ziare.com (cu cei mai mulți cititori din țară), fără diacritice: *Absolvenții de clasa a XII-a au susținut, luni, 26 iunie 2017, prima proba scrisă din cadrul examenului de Bacalaureat 2017, cea la Limba și Literatura Română. Conform sursei Pro TV, la profilul Uman elevilor li s-a cerut, printre altele, să răspundă la câteva întrebări legate de un text la prima vedere - o poezie de Ion Voinea -, să caracterizeze relația dintre două personaje din „Morometii” de Marin Preda și să dezvolte două argumente adecvate ipotezei și o concluzie pertinentă. Îi mărturisesc lui Florin Toma că mă dau bătut, sunt un*

ajuns aici? De ce nu mai avem cititori, de fapt?

De curiozitate și din simpatie pentru poetul Ion Voinea (Ion Eugen Iovanachi, avangardist-editor), iată cum sună *subiectul I*, cu poemul lui Ion Voinea (anunțat în mass-media „Ion Voinea”), la profilul uman-pedagogic, la bacalaureat, în 2017, prin Ministerul Educației Naționale, proba scrisă:

*Aștept de când te-ai dus un semn, o veste
de dincolo de palidul hotar
pe care-n vis îl pipăi în zadar
în câte-o de nedeslușit poveste.*

Poemul de colecție

Nicolae Prelipceanu

De neatins de neatins

cade o frunză de neatins
(scrie pe ea nu atingeți
frunzele mele)

cade o ploaie de neatins
(scrie pe ea nu atingeți ploile
mele)

cade un om în războaie
și e de neatins de neatins
(scrie pe el soldatul de neatins)
eu însumi de neatins pentru mine
în vreme ce strig
nu atingeți cercurile mele
care compun cercul meu
dar pentru ei totul e tangibil
cade o frunză de neatins

*Nu cred mereu ce semenii-nțeleg
în mută resemnare și cuminte.
Și-ți împletesc un leagăn de cuvinte
să-ngâne lin destinul tău nentreg.*

*Ești nicăieri, dar ca-n oglinzi, aproape,
și nerostit ți-e glasul, dar l-aud
abia simțit, cum se închid pleoape
atinse vag de-un tremur cald din sud.*

*În timpul nostru fără de orar,
în lumea dezlegată de fruntarii*,
răscruci ne cheamă pasul solitar,
purtat de dor, pe vechi și stranii
arii.*

ION VINEA, „Vocula”

*fruntar – s.n. grindă principală care mărginește prispa în partea de sus și pe care se sprijină grinzile secundare ale casei.

Luând aminte și la specificarea Centrului Național de Evaluare și Examinare pentru elevi:

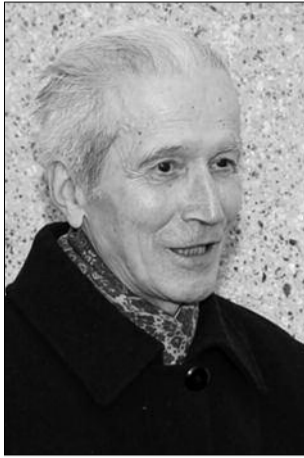
1. Numește câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor destinul și solitar. 2 puncte
2. Explică rolul cratimei în secvența semenii-nțeleg. 2 puncte
3. Construiește un enunț în care să ilustrezi sensul conotativ al substantivului oglindă. 2 puncte
4. Selectează două secvențe din textul dat, care conturează dimensiunea temporală a imaginarului poetic. 4 puncte
5. Precizează tema poeziei și un motiv literar prezent în textul dat. 4 puncte
6. Transcrie, din textul dat, două cuvinte/grupuri de cuvinte care sunt mărci lexico-gramaticale ale subiectivității. 4 puncte
7. Prezintă semnificația a două figuri de stil diferite din ultimele două strofe ale textului dat. 4 puncte
8. Ilustrează, cu câte un exemplu din textul dat, două trăsături ale genului liric. 4 puncte
9. Comentează, în 60 – 100 de cuvinte, a doua strofă a textului dat, prin evidențierea relației dintre ideea poetică și mijloacele artistice. 4 puncte.

Dacă vă puteți concentra la aceste 9 puncte... Cum să nu le piară elevilor cheful de lectură?

21 iulie 2017. BV

Florian Stanciu

Perpetuum pe căile lui Hypnos

O revedere târzie

...într-o zi către seară coboram cu hârzobul din cer în curtea unchiului T. veneam de departe de la oraș și nu mai mă abătusem de multă vreme pe aici. acum voiam să-mi revăd neapărat rudele.

vestea sosirii mele o dădu careva și consoarta lui

unchiul răsări de-ndată în pridvor, ieșindu-mi în întâmpinare. parcă uimită ușor de vederea mea, care nu mai trecusem de mulțor pe la ei, și neuitat desigur gestul acela al meu - într-un moment trist pentru noi toți - la înmormântarea unuia de-ai casei.

am scrutat femeia în ochi: se bucură sau nu de vizita mea neanunțată, neașteptată? ... a zâmbit, m-a îmbrățișat, m-a sărutat. uitată, îmi dădea să înțeleg, absența mea de-atunci.

întind mâna către fiul ei, un adolescent, dar el nu mi-apare încântat că mă vede, dimpotrivă; ceva rece, neprietenos îi sticlește în priviri și nu se clintește spre mine.

privindu-i pe cei doi, îmi trec prin cap niscai cuvinte: ajunge cu supărarea aceea, nu numai eu am fost de vină atunci. dar de rostii nu am rostii nimic. chipul meu deschis, afectuos le ținea locul.

cei cunoscuți de mine cel mai bine lipseau: bunica mea și mama unchiului, retrași de partea „cealaltă”; amintirea lor mă-nfășoară într-o umbră de tristețe și într-o clipă îi străvăd ca-n depărtare.

de după colțul casei, dintr-o latură a pridvorului, vin spre mine D., fiica cea mică a lui unchiul, și soțul ei. Pânzele serii încep să fie încet, încet biruite de întuneric. D. îmi spune cu un glas cald, liniștitor - lasă!... ce s-a întâmplat atunci... s-a și uitat. nu mai e nimic! Vino să dormi la noi în noaptea asta.

Hărăzit săltând spre capătul drumului

...purtați la vale pe firul apei, eu și cu trei, patru înotători... doar capetele ni se vedeau, ca la șerpui plutind pe lacuri... arar ridicam brațele și mai arar schimbam între noi câte-un cuvânt.

cursul vadului se frânse deodată, se prăvăli ca-ntr-o râpă, ca-ntr-un abis... o aparte cascadă, ai fi zis, dar pe noi ne zvârli de partea cealaltă, pe malul prelung al drumului bătătorit, înspinat.

și iată-ne de-acum urcând... nu oricum... nu ușor... pe brânci. greu, dureros. prietenii mei o luară înainte... făceau în răstimpuri câte-un salt,

Mihaela Aionesei

După treizeci și cinci de ani

Ca să înțelegi...trebuie să fii smuls din brațele lungi și leneșe ale leagănului de sub dudul crescut în umărul casei care te ducea până unde aveau vulturii cuib. Să-i vezi cum din când în când își încearcă tâmpla de stele și tu să râzi până se crapă pepii în câmp pe înserat. Să vezi cum ies din ei Sânzienele și se prind cu spicele de grâu în horă. Doinele răgușesc în ulcele de atâta cântat. Cocoșul cheamă Soarele la taclale și vorbesc, vorbesc până se topește urma celor treizeci de arginți.

Trebuie să îți ascuți urechea de stânci, să auzi în apele repezi cum plânge balada Miorița. Să fii trezit dintr-un basm în care o bunică de statură mică și ochi dumnezeiești de albaștri ți-a pus câteva nuci și o gutuie în traistă și odată cu ele ți-a strecurat în suflet un codru de cer la care nu o să te mai întorci niciodată și-apoi te-a urcat într-un tren de care se țineau scai lacrimile tale, lacrimile ei.

Trebuie să înghiți pe nemestecate câteva dealuri, câmpii, iazuri, să te minți că toate acestea îți vor sta la nevoie sub coastă, așa cum tandru a

de parcă mai înotau încă, doar eu rămâneam mai în urmă; încercam să-i ajung... nu reușeam.

o dată întorsei capul în urmă, privii lung peste umăr. ce văzui: pe trupul râului, pe unde mai înainte vălurea apa, veneau unii în șir lung, pășeau tiptil... amușinau ceva... urmăreau pe nu știu cine. mă întrebai: nu cumva aștia pe noi ne adulmecă?

presimțeam cum prietenii mei se apropiau de capătul drumului... al acelei Golgote... numai eu nu aveam spor la mers... mereu pe brânci, nu puteam să-i ajung, iar de mine se apropiau tot mai mult urmăritorii aceia... ei adulmecau, adulmecau... le simțeam brațele, ghearele întinse spre mine. nu știam cât mai am de mers, nici când aveam să-i ajung pe cei din fața mea. și nicidecum ce avea să ne aștepte pe noi toți acolo, sus, la capătul drumului.

Întâlnire pe munte în sus

...hoinăream pe munte în sus grupuri-grupuri de prieteni, din zori până seara târziu..., și acum iată-ne poposind într-o cabană.

soarele, urcușul pe creste, bătaia vântului mă înaripară cu întreita lor putere, apoi îmi turnară în trup plumbul osteneții, înfrățirea cu piatra.

ne așteptau câteva paturi întinse pe lângă pereți, mai mult lungi decât largi, și ne tolăneam în ele de-a latul, fără mofturi și fără fandoseli.

eram gata-gata să lunec în somn când mi-apăru în zarea genelor un chip cunoscut, aplecat asupra mea și șoptindu-mi ceva: era poetesa M.

o știam dintotdeauna drept o tânără cu sexapil. grațioasă și alintată. revăzând-o, mereu mă bucura și ocupa în mintea mea un loc numai al ei, lângă altele de seama ei.

îi ofer un loc lângă mine..., mă retrag pe-o râpă, mă strâng... și acum stăm amândoi ca-ntr-un cuib. nu știu cum, dar mi se pare că pulpele ne sunt mai apropiate ele între ele decât brațele, pieptul... poate pentru că nu sunt înfășurate în niscaiva straie, pânzeturi ci goale despuiate și simțindu-le calde-reci, înfiorate.

nu ne furase încă somnul când ea se ridică brusc de lângă mine, coboară din pat și se oprește lângă chiuveța de lângă noi, făcând figura uneia ce bea apă sau se spală pe față să-și stingă setea, zăpușeala.

brațele mele o așteptau deschise să revină, să ne alipim unul de celălalt, din două trupuri să se aleagă unul singur și să ne pierdem pe dată amândoi în somn..., și adânc-departate unul în celălalt.

stat sânul sub care ai crescut ca ciorchinele în vie. Să-ți faci curaj să înduri fără să sari din fuga nebună a trenului care desprinde copilăria din tine, cum toamna strugurii de pe dealuri. Să vezi cum peronul înădește viața pas cu pas. Să mergi pe stradă și orașul să-ți fie străin. Să vorbești pe furis cu castanii din fața școlii și câinii de pe stradă, să le spui cum crește în tine ceva care te apasă și planeta aia uriașă să nu știi că se numește Dor de Casă, Dor de Acasă...

Trebuie să știi cum să privești cu ochii larg deschiși cum se joacă gașca de copii în timp ce tu numeri ascuns după topogan străngerile din dinți la fel ca atunci când, descoperită că fur trandafiri din parcul de la cinematograful, mama m-a bătut crunt pentru asta. Ea nu știa că florile sunt pentru tata și copilăria ingenuncheată între liniile de cale ferată. Soră cu moartea am rămas peste ani și ani când fata mea de doi ani m-a întrebat în ce limbă vorbește Moș Crăciun și lacrimile de pe fața ei puteau fi întoarse cu lopata.

Târziu de tot am învățat cum e să umbli și desprecheat. Să simt cum mușcă pustia din om.

Magda Grigore

În numele poemului (copacul călător)

Au tăiat copacul. L-au dus.

Liniștea lui mă ducea atât de sus!

Ar fi putrezit oricum sub ploii, ar fi plecat oricum dintre noi, sub furtuni și frig, sub zăpezi din care nicio cale nu mai vezi.

Știi toate acestea, dar plâng lacrimile inimii mă înfrâng – curg pe sub piele, agale, își duc plasma stelară la vale în lunca tristeților în care visez cum îl privesc, cum îi îmbrățișez trupul lui drept, trunchiul rotund în care anii au tors veșmânt; coroana lui sub care mă-nveșmânt ca într-o pace de mormânt.

L-au dus și lacrimile cad pe trupul drept, pe trunchiul cald în care viața plânge spre apus când liniștea e-atât de sus și trupu-i mic, plâpând și gol, și n-are niciun ajutor...

Aveam un semn pe trunchiul lui de când eram copil, hai-hui; azi semnul a plecat prin lume și nimănui nu poate spune că sunt cu el, că dau ocol prin lume după ajutor !

Dar semnul va cânta-ntr-o zi, când leagăn de copil va fi...

Să țin oful în frâu, să fiu frate cu bobul de grâu când trece prin mine ca un bisturiu un iz de moarte. Târziu, dar știu...oamenii care se iubesc stau unii lângă alții ca un șirag de mătânie la gâtul unui sfânt.

Aici, e doar o lume. O lume rătăcită, hapsână...Fiecare e prizonier în propria spaimă. Cerul își ascunde roșul de sub unghii într-o baltă. Copiii, furtuna într-o nucă și plâng doar când îi conduc pe cei dragi la groapă. Atunci inima pământului se despacă și ies lacrimile la Soare. Apele sunt pline de cenușa din oftatul lor...Al meu a rămas la fel de bătrân ca acum treizeci și cinci de ani când trebuia să...

Trebuie! Mereu trebuie să tac ceva. Capitulez! Adun piatră cu piatră, ridic un templu și mă arunc într-un poem...

Dealurile suspină sub aripa unei păsări bătrâne.

Mama stinge focul cu o lacrimă de înger.

Tata-mi scrijelește numele pe lemn.

M-aș duce. M-aș tot duce...

Dar n-am cruce,

Doamne, Dumnezeu meu!

ULTIMA GREVĂ

Cei fără o picătură de sânge în ei,
galbeni ca o ceară,
și-au dat ultimii bănuți pe vopsea roșie,
ca să-și acopere pielea cu ea
din creștet până în tălpi,
numai fața și-au lăsat-o liberă,
ca o amintire.

Ei mărșăluiesc pe strada centrală,
printre cordoane de scuturi dorsale,
din galbenul fiecăruia scut strălucesc
argintiu
două chei muzicale,
de sub ele îi adulmecă ochii acoperiți
în cămașă brună.

Prin ferestrele caselor ies burdufuri cu
sânge,
gura căpușei a umplut locuința, dă peste
marginii,
și nicio țepușă nu este pe-aproape.

Încă o zi,
și cerul se-acoperă de burdufuri
zburătoare,
sau devine burduful salvator al căpușei!

Ce-a fost de spus s-a spus,
ce-a fost de văzut s-a văzut,
nimeni nimic nu a înțeles
și cei vopsiți zadarnic
se numără până la unul.

VÂNTURILE ȘI VALURILE

Trupurile golite de sânge le poartă vântul
cu fața în sus, dintr-o parte într-alta,
precum apele bolnave scot la suprafață
peștii întinși, cu burta spre soare.

Valurile îi aruncă pe țărmul cu verdeață,
îi îngroapă în aer și pământ;
dar vântul pe care margine scoate
trupurile să le-ngroape în cer și lumină?

CĂPUȘA NUMITĂ CEA DIN URMĂ

De două veacuri mergi măreț pe străzile
largi,
printre ziduri și rostrumul roșu, dezbrăcat
de veșmintele
în care te îmbrăcaseși în taină într-un
container.
Fără pâine, apă și aer. Acum, numai apă
cu sare.

Ei îți adoră sângele de deasupra
mormântului,
sângele înflorit pe frunțile valurilor în
care te zbați
printre colții rechinilor după o gură de
aer. Primit
cu apă și sare, ca regii lumii albastre, treci
poarta

cu cuțitul în mână. Când vei ieși din
ultima burtă,
să-ți întâlnești urmele pe țărm și să-ți
rostești
numele în limba mamei? A trecut vântul și
le-a luat,
sub căpușa flămândă, numită de toți cea
din urmă?

A VORBI CU FRAȚII

Când pielea fisurată nu-i mai corespunde,
omul cere copacilor să îi primească
sufletul,
ca peste două sau trei sute de ani,
să i-l elibereze, pentru a avea urmași.

NEDUMERIRE LA LUMÂNĂRAR

În lumânărarul scos afară lângă zidul
bisericii,
Ca întreaga mulțime să poată să se
închine și
Să pună lumânări aprinse, ca aducere-
aminte,

Bătrâne străvezii, cu fiii aprinși sub munte
sau încă la șut, așază câte o lumânare,
în partea dreaptă în partea
stângă,
dar nu mai știi pentru cine și cum să se
roage.

Pe tabla neagră din spatele lumânărilor,
unde era însemnat cu cretă albă:

MORȚI VII
este scris cu sânge:
OAMENI CĂPUȘE

DE SUB ÎNVELIȘ

Sângele căpușei nu este al ei,
deși ea susține că-l folosește mai bine
decât vechiul stăpân și că
proprietatea este egală cu gușa.

I se dăruie sânge
și de cel gras,
și de cel slab;
și de cel mare,
și de cel mic;
de rostitoare
și târătoare,
de zburătoare
și înotătoare.

Căpușa folosește sângele omului,
când el alunecă-n somn;
ea susține că îi este rădăcina
pe care în zori se va plimba
scarabeul egiptean.
Toți și toate au încredere, ca și cum le-ar fi
mamă;
numai cerul stă îndoit, ca o întrebare.

PROFILAXIE ÎN SERIE

Un tânăr scrie o teză de licență
despre profilaxia căpușelor;

evitarea contaminării mulțimilor
prin supraveghere continuă,
dislocarea până la anihilare;
aplicarea legală și sistematică
a preparatelor acaricide, sau
sterilitatea prin iradiere – raze X.

Profesorii se uită unii la alții
și clatină din cap
cu temă pentru mai marii zilei
și nesătuii nopții.

Pe timpul nopții, unul citește,
capitol după capitol,
îmbrățișat de o căpușă.

Dimineața, a fost găsit sub pod,
întins lângă tânăr și
golit de sânge.

La autopsie, avea o gaură în piept,
mare cât capul său,
în care lucra căpușa.

NUMAI NEBUNL

Pielea omului s-a rărit ca o pânză de
decor,
i-au făcut rosturi căpușele după legi și
gusturi de sus,
încât doar orbii o pot citi în alfabetul
braille,
cu degetele lor însângerate.

Uniuni de înfrățire alocă bani pentru
culori
celor dimineața treziți talentați, ca să
întindă

grund și imagini pe trupurile oamenilor,
pe fiecare omoplat câte un ochi de căpușă

numai nebunul din piață susține că omul
trebuie
jupuit, precum o reptilă, și pielea ciuruită
aruncată
în apă cu var pentru cea nouă, pe care
căpușele
n-o mai văd și nici nu mai pot s-o ia în
stăpânire:

- Este atât de ușor, ca o năpârlire
primăvara!
Este atât de greu, ca o întoarcere
toamna!
Carnea cea nouă trebuie scoasă din omul
ajuns
cadavru sub piciorușele grăgăstoase ale
căpușei.

Arsen MIRZAEV (Rusia / Sankt-Petersburg)

În traducerea lui LEO BUTNARU

Poet, exeget literar, cercetător al avangardei.

S-a născut în Leningrad (1960). Între anii 1989-1991, a colaborat cu catedra de poezie a Universității Libere din orașul de pe Neva, iar între 1989-1995 a editat și redactat revista „Sumerki” („Amurg”). Este inițiatorul și animatorul „Serilor vieneză” sankt-petersburgheze, ca parte componentă a procesului literar contemporan.

Dintre cărțile sale de poeme amintim: „O altă respirație” (1994), „Printre altele” (1996), „Muzica vorbirii...” (Paris, 2001), „Versuri

pariziene” (Paris, 2003), „Timbrul tăcerii” (Madrid, 2010), „Cerc după cerc” (Madrid, 2015) și altele.

Laureat al mai multor festivaluri de poezie, în special a celor dedicate avangardei.

Selecții din creația sa au fost traduse în limbile engleză, franceză, italiană, spaniolă, finlandeză, cehă, poloneză, slovacă, croată, ciuvașă.

Arsen MIRZAEV

Carnet de muncă

Om care
e doar din componente străine:
mers de tehnician-desenator
zâmbet de hamal
obișnuințele unui custode de muzeu
abilitate de laborant
orizont de fochist
farmecul unui paznic la universitate
îngăduință de pompier
timiditatea inginerului
aroganța poștașului

și doar sufletul –
al meu.

* * *

– Arată-mi
poemul tău!
– Nu pot.
– De ce?
– E timp mohorât.
Pe timp frumos
el poate fi văzut

în cerul

rece
petersburghez.

La fotografia Elenei Guro*

stă la podea
în mână penelul
la spatele ei – un studiu
la spatele studiului – geamul
la spatele geamului – LUMEA
stă
pe podeaua rece
o copiliță
cu o privire călătoare
marele copil
al unei vârste necunoscute
MAMA A TOATE

Elena Guro (1877–1913) – scriitoare și pictoriță, unul din protagoniștii avangardei ruse.

* * *

Pentru V. N.

...corb pe tron – Apollo
și fluturașul – Psiheia
și Buddha în zarvă de păsăret
și Hipopotamul în nirvană
al broaștelor cor general rusec –
„dimpună discuție a muritorilor”

* * *

ea
îți este
drăguță
ca o fetiță
tu
mi-ai deschis-o
cum ai deschide
sufletul

eu am intrat
în ea
a rugăciune

* * *

Ne-am dus cu Marina
să urlăm la Volga.
Am urlat – dar parcă
fără niciun rost.

E timpul

Până la 30 de ani
m-am ales cu
prieteni
dușmani
copii
soții
drepturi
obligațiuni
caracter deloc comod...

Deja
în viața asta am de toate.

Cam e timpul să
încep o alta nouă.

* * *

nu te teme!
deja
nu mai sunt aceleași teme...

* * *

ce tot umbli tu
cu inspirația
când de manuscrise se ocupă
cooperarea?!

* * *

orice ram – un sunet este
orice copac – e un cuvânt
pădurea vorbește cu mine
ce trist e că nu-i cunosc graiul

* * *

„sunetele populate de oameni”
ale lui Velimir Hlebnikov
intră în oamenii
populați de sunete...

Dragoste beată

Ieri am fost cu Lelița pilită...

Însă aș fi putut lucra...
Și vieții...

Duduia-poetizantă-partizantă

atotbiruitoare
obraznicie mocnită:
ochii în pământ
plic-plici cu pleoapele
zâmbet timid
sau că slugarnic
sau că provocator...

iar mâinile lungi-moscovite
deja se întind
se întind-întind-întind
tot mai mult
pentru ca dintr-o dată să-ți încleșteze
beregata –
ca și cum neapărată...

numai că cine știe –
vor ajunge totuși?

– hei, Moscova!
îți văd îți văd lăbuțele...

* * *

*Groapa haznalei pe jumătate e goală...
V. Zemskih*

groapa haznalei e plină
pe jumătate

– pe jumătate e goală
sau poate –
din contră?

– hei!
pesimiștilor!
dați și voi un răspuns!

– nu dau.

– hei!
optimiștilor!
poate răspundeți voi!

– nu răspund.

stau așa ca plutele
unii și ceilalți
îngropați până la brâu
în recea
neagra
puturoasa
mocirlă a
giganticii gropi de hazna

sau că ei ar fi
pe jumătate vii
sau că –
din contră?

– cine să-i știe?
– răspundeți cumva!...

Cele necesare

Pentru ca
să scrii versuri
trebuie să te îndrăgostești de:
femeie
poezie
carte
arbori
anotimpuri
spațiu –
viață

moarte
iar apoi...
apoi –
din nou
de la capăt
în aceeași tonalitate

* * *

Cinema.
Cursivul lui Kurosawa.
Motiv de miniatură.
Tot ce e mic
uriaz e...
precum
viața

Iată-mă-s eu
.....
Dar nu-s totuși eu...

Adresarea

decid
să mă adrez *per tu*
copacului
să-i zic:
hei! bre! copacule!...

și el
își iese din fire
și pornește spre mine
cu pasul său plutitor
de plop tremurător

zâmbetul i-i
oarecum enigmatic
MonaLisiac

**decid
să mă adrez
per tu
copacului
să-i zic:
hei! bre!
copacule!...**

**și el
își iese din fire
și pornește
spre mine
cu pasul său
plutitor
de plop
tremurător**

**zâmbetul i-i
oarecum
enigmatic
MonaLisiac**